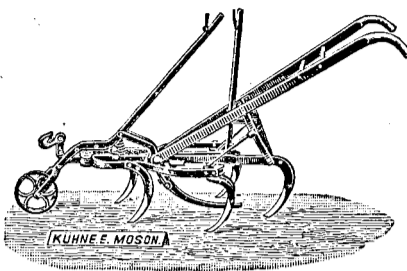

ERDÉLYI GAZDA

XL. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1908 Julius 26.

30. SZÁM.

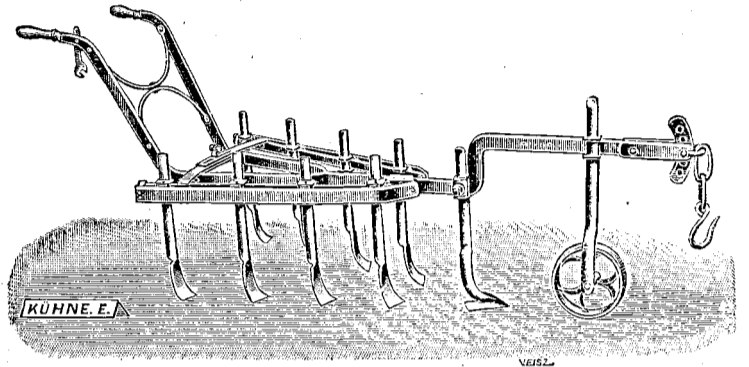
KUHNE E.

hazánk legrégebb
mezőgazdasági
gépgyára

MOSONBAN

elismert gondos kivitelben szállit: mindennemű egysoros kapálóeszközöket,
Columbia kultivátorokat, Herrmann-kapálókat,

Laass-pendszerű többsoros kapológépeket,
Burgonyamivelőgépeket, Szénagereblyéket,
„OSBORNE“ kévekötő- és marokrakó
•• arató- és fűkaszaló-gépeket. ••

Főraktár: 1672

Fiókraktárak:

Budapest, VI., Váci-körút 57/a. Debreczen és Temesvár.

Jutalmazo mellekipar gazdak számára

Homokból és cze mentből mindenki szakismeret nélkül előállíthat homok-
téglákat, cze ment-födélcserepeket, csöveket csatornázásra, alagsóvezé-
2119 seket, padlólapokat, itató vályukat stb.

Felette egyszerű gyártás kipróbált gépeinkkel és formáinkkal.

Kivánatra ingyen küldjük 82-es számú árjegyzékünket. Könnyen érthető használati utasítást
minden géphez adunk. Üzem berendezéshez oktatót küldünk, kívánatra állandóan is. —
Levelezés magyar nyelven.

Különlegességi gépgyár homok értékesítésére

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. Gaspary & Co.

MARKKRANSTÄDT bei Leipzig.

Homokvizsgálat, próbafeldolgozás, minták ingyen.

Legnagyobb gyár
a maga nemében

270 munkas
95 szabadalom stb

Viharálló, rozsdavédő,

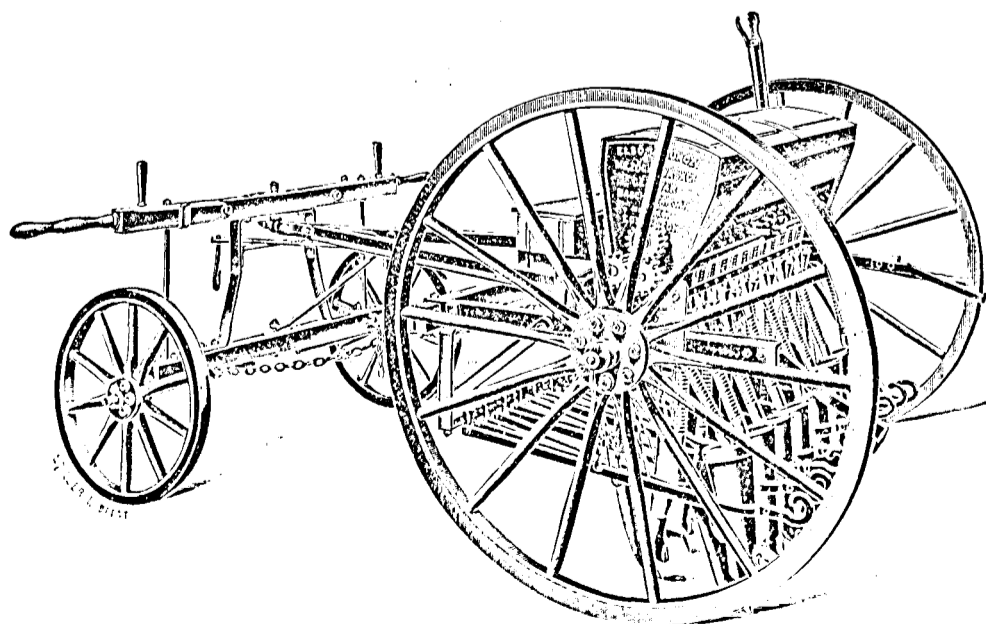
legjobb mindennemű vas
szerkezetek mázolására!
Különösen ajánlható:

Hidak, vas- és bádogtetők, vasgerendák,
oszlopok, gazometerek, kandeláberek, vasrácsok, vas-
ajtók mázolására. — Minium-alapozás nem szükséges.

Mintamázolattal, prospektussal, szinkártyával szívesen szolgálnak egyedül gyárosai

LUZ EDE és TÁRSA festékgyára

BUDAPEST, VII. KER., ORNAGY-UTCA 4. SZÁM.
2148 III

A legjobb vetőgép a szab.

LOSONCZI DRILL

Magyar gyártmány.

Árajánlatokkal és árjegyzékekkel
szívesen szolgál

A magyar kir. államvasútak
gépgyárának vezérügynöksége,

BUDAPEST V., Váci-körút 32.

EREDETI „MÉLOTTE“ TEJFÖLÖZŐGÉPEK,

valamint az összes tejgazdasági, állattenyésztési, gazdasági cikkek
 állandóan nagy választékban raktáron:

GEITTNER és RAUSCH Budapest, V. Andrásy-út 8.

➔ Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve. ➔

4 ÁLLAMTÍZ
22. ELSŐRENDEKÉNT NYÚJTATÁS.

PEP

PORCELLÁN-EMAIL-FESTÉK
 mázolóshoz teljesen készen
 vakolatra,
 fára és vasra.
 Törv. védve 10041 sz. a.

LUZT EDE és TÁRSA
 FESTÉKGYÁRAK BUDAPEST, VII.
 Telefonszám 64. 93. ORNÁGY-UTCA 4.

2148. II.

DUNKY FIVÉREK

CS. ÉS. KIR. UDVARI FÉNYKÉPÉSZEK

ajánlják a mai kor igényeinek
 megfelelően berendezett műtermük-
 ket a nagyérdemű közönség becses
 figyelmébe.

Műtermek vannak:

Kolozsvár, Miskolc,
 Mátyás király-tér 10. Városház-tár 20.

Dés, S.-A.-Ujhely,
 Felsősetátér. Főtér 9.

1729 **Sárospatak,**
 Kossuth Lajos-u. 70.

ERDÉLYI BANK

és TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.
 Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32

M. kir. szabadalm. osztálysorsjegyek főelárusító helye.

A bank elfogad betéteket
 takarékpénztári könyvekre, folyószámlákra s azoka
 felmondás nélkül visszafizeti.

Leszámitól, váltókat, utalványokat,
 járadékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb. stb.

Értékpapirokat, idegen pénznemeket
 elad és vásárol.

Előleget ad értékpapírokra,
 folyószámlán és előre meghatározott időre.

Díjmentesen bevált szelvényeket
 és elvállalja a sorsjegyek revízióját.

Kibocsát utalványokat, checkeket,
 hitelleveleket bármely külföldi piacra.

Rendelkezésre tart felek saját zárai alatt
 tűz- és betörésmentes pánccszekrényeket. (Safe Deposits.)

2055 Üzleti órák:
 d. e. fél 9-től fél 1-ig, d. u. 3-tól 5-ig.

Követelünk mindenütt
**„Székely-
 gyűjtő“-t**

SZÉKELYGYŰJTŐ

KOLOZSVÁRI
 GYÁRTMÁNY

5%
 A MAROS-VÁSÁRHÉLYI
 SZÉKELY-TÁRSASÁGJAVÁRA VÉDJEGY.

Reitter József gyufagyára Kolozsvárt 2.,
 ezelőtt Parajdon.

Alapított 1836. Gyárt minden fajtájú (kitűnő minőségű kénkö-
 ves-, paraffinos- és svéd gyűjtőt a legjutányosabb árban és szép
 kivitelben.

2141

Kedvező alkalom! ➔ ➔ ➔ **Huzás már október 5-én.**

Az árfolyamok esése következtében csekély
 tökebefektetéssel

1 és fél millió korona
 összegű fő- és melléknyereményekre játszhatik
 évi 3 húzában, ha vesz nálunk egy

Hazai Takarékpénztári sorsjegyet

14 havi részletfizetésnél havi . . .	9.-	korona
16 „ „ „ „ „ . . .	8.-	„
19 „ „ „ „ „ . . .	7.-	„
23 „ „ „ „ „ . . .	6.-	„
28 „ „ „ „ „ . . .	5.-	„

lefizetése mellett, vagy pedig letétjegyre napi
 árfolyamon 20.- K foglaló ellenében tetszés
 1007

Egy sorsjegyre több nyeremény is eshetik.

Kapható a

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaságnál,
 Kolozsvárt, Mátyás király tér 7. szám alatt.

Törlesztő kölcsönök.

— AZ —

Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank

Részvénytársaságnál
 Kolozsvárott, Rózsa-utca 1. sz. (emelet.)

igen előnyös feltételű törlesztő kölcsönök kaphatók föld-
 birtokok és városi bérházakra.

Kölcsönkérvényekhez melléklendők: a legutóbbi hitelesített
 telekkönyvi kivonat és a hitelesített kataszteri birtokiv. — Bérhá-
 zaknál a telekkönyv, házbéradó vallomás hitelesítve és az épület
 vázrajza. — Kölcsönök 400 koronától kezdődőleg bármily magas
 összegig kaphatók. — Becslési költség csak nagy összegű kölcsö-
 nöknel számíttatik, kisebbeknél az eljárás díjmentes. — Ügynökök
 közvetítésére nincs szükség, miután mindennemű felvilágosítással
 készséggel szolgál az

Igazgatóság.
 Hivatalos órák d. e. 9—1 óráig.

1501

Gyors és olcsó lebonyolítás.

Előnyös feltételek.

A lovak, szarvasmarhák, sertések, juhok, szóval
 az összes háziállatok erősítésére, edzésére,
 azok egészségének épségben tartására a

Brázay KINGSEM-FLUID

KINCSEM-SZESZ

minden gazdaságban és állattenyésztésben

nélkülözhetetlen.

Felülmúlja a hasonló célra szolgáló kül-
 földi szereket, mert a leghatásosabb s leg-
 jobb minőségű kipróbált anyagokból készül.

Használatban van minden jelentékenyebb
 gazdaságban, állami és magánmésben, kato-
 nai, polgári- és versenystállókban.

Kapható: gyógytár-, drogéria- és fűszer-
 üzletekben, vagy közvetlenül a készítő:

Brázay Kálmán cégnél Budapesten.

1 üveg ára 2.50 kor., 12 üveg ingyen cso-
 magolás és bérmentes szállítással 24 kor.

2105

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 K.,
1/4 ÉVRE 3 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDATISZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Az erdélyi gazdatiszti egyesület tagjaihoz. <i>H.</i>	385
Tehenészetünk szervezése és vezetése. <i>Szász Ferenc. VII.</i>	386
Az osztrák komiószármazási törvény. <i>I. Ábrahám Lajos.</i>	387
Irodalmi szemle:	
Sertésenyésztők és hizlalók figyelmébe.	388
Egyleti élet:	
Takarmányhiány és kiviteli tilalom. — Meghívó.	388
Vegetes közlemények.	
Gyászhir. — A termés. — Francia gazdák Darányiról. — Az erdélyrészi méhészegylet. — Takarmánytilalom Romániában. — A takarmánytermés külföldön.	388
Hirdetések.	

Az erdélyi gazdatiszti egyesület tagjaihoz.

A mint láthatjuk, nemcsak az egész országban, de nálunk Erdélyben is, a nagyobb birtokok kihasználásában újabb két irányzat indult meg: a *bérbeadás* és a *parcellázás*. Mingyint a gazdatiszti pálya rovására megy és napról-napra kisebb térre szorul ezen pályának kenyérkereseti mezeje. Ha pedig ehhez hozzá vesszük a mi »speciális erdélyi viszonyaink«-at, elmondhatjuk, hogy a gazdatiszti pálya kedvéért magasabb gazdasági-akadémiai képesítést szerezni nem érdemes és bármily hajlandósággal és rátermettséggel bírjon valamely fiatal ember a gazdasági pályára, a gondos előrelátás nem engedheti meg, hogy ezekért jövőjét veszélyeztesse akkor, a mikor a gazdatisztságnak — mint olyan, a milyennek a törvény is minősíti — megfelelő létalapja annyira bizonytalan.

Pedig azt lehetett volna hinni, hogy a gazdasági kultúra fejlődésének arányában fognak ezen pálya életviszonyai is kedvezőbbé válni, mert hiszen mezőgazdasági viszonyaink bármilyen alakulásában is megdönthetetlen alapigazság az, hogy a *házi kezelés a szükséges eszközökkel s megfelelő berendezkedéssel bíró gazdasági üzemben a tulajdonos és a kezelő gazdatiszt érdekességének egészséges alaponi beállításával — mindig többet jövedelmezhet a öröletnél.*

Ez volt az oka, az ebben való bizalom, hogy gazdasági tanintézetünk — ma már akademiánk — felállításakor az erdélyi fiatalok éveken át előszeretettel ment erre a pályára. Vált is belőlük sok elméletileg és gyakorlatilag képzett és helyét megálló gazda és — Erdélynek azóta valamennyire haladott mezőgazdasági kulturája nem csekély részben ezek működésének is tudható be. Munkásságuk azonban — ha a gazdatiszti pályán működőket tekintjük — a dolog természeténél fogva csakis a részletekben érvényesült inkább, épen úgy, mintha egy épületnél a legkitünőbb s legügyesebb munkások a legnagyobb lelkiösmeretességgel dolgoznak ugyan és ez az épületen meg is látszik, de a tervezésben az anyag előállítás és beszerzésében nem lévén részük —

alárendelt munkásságuk a valódi célt még sem érheti el; s ha aztán az épületre azt mondják egészében, hogy: rossz munka és csak a szemnek tetszetős — munkájuk érdeme, méltánylása elvész s még jó ha az odiumot úgy a hogy, elkerülhetik. Talán ez volt akadály a érvényesülésüknek is, mert évtizedek teltek el s elenyésző csekély szám az, hogy a képesített gazdatisztek egyike vagy másika magasabb előléptetésben és megbízásban s ebből kifolyólag korlátlanabb önállóságban érvényesíthette volna képességeit.

Az ilyen állásokra még ma is jobbra másféle tulajdonságok, társadalmi, származási összeköttetések stb. adják meg az előnyösebb képesítést mint a ma már törvény által is meghatározott gazdatiszti kvalifikáció. Sőt hogy ez még a közönséges gazdatiszti állásoknál is dominál — elég azok nagy számára utalnunk, akik némi eredménytelen próbálkozás után gazdasági oklevelüket kegyelettel (?) félre téve — más pályákon és alkalmazásokban kénytelenek kenyérüket megkeresni.

Tehát a nyomasztó gazdasági viszonyokon kívül és ezek állandó nyúge alatt, előítéletek, ferde felfogások, a multnak másként már helyrehozhatatlan hibái s ezen állapotokban a szakképzett gazdatiszti kar működésének meddősége az okai annak a ferde alakulásnak, mely a birtokok kihasználását a bérleti kezeltetés és parcellázás útjára tereli ahelyett, hogy a szakszerűbb és intenzívebb kezelés hódíthatna. Ez az irányzat pedig még oly köntösben is mutatkozik, hogy nem éppen alaptalanul azt kell kérdezzük, hogy miért volna ez ferde alakulás?

Azért talán, mert a gazdasági szak-képzettség kereseti képességét mint gazdatiszti pályát működési teréről kiszorítja?

Hiszen akárhány esetben megtörtént az az előnyös manipulatio, hogy a tulajdonos a parcellázás által adósságaitól nemcsak megszabadul, de fennmaradó tőkéje, esetleg még fentartott birtok részének ok-szerű instruálásban, vagy más uton éppen annyit jövedelmezhet, mint azelőtt hiányosan kezelt birtoka.

— Jobb és —
megbízhatóbb
— magvakat —

nem is ajánlhatunk,
— mint a minőket —

33 év óta

Mauthner
Ödön

cs. és királyi udv. szállító
magkereskedésében

BUDAPESTEN

VII., Rottenbiller-u. 33. sz.

IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. kapható.

Árjegyzék kívánatra ingyen és
bérmentve. 1002

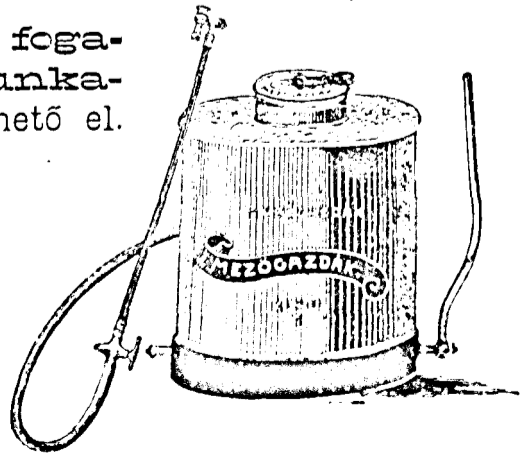
Ajánljuk nagyobb szőlőbirtokosoknak tökéletesbitett magyar fogatos szőlőpermetezőinket, melyekkel nagy munkaerő és permetező anyag megtakarítás érhető el.

Most megjelent tavaszi, szőlőművelési árjegyzékünket az összes szőlővédekezési gépek, permetező stb. anyagokról kívánatra bérmentve megküldjük. 1006

o o Mezőgazdák A jegyü permetező 40 korona. o o

o o " " B " " 34 " o o

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE — BUDAPEST V. —
Alkotmány-utca 31.

A bérleti kezelésből rendszeren többet kap és biztosabb jövedelmet, mint azelőtt saját kezeléséből; közgazdasági szempontból pedig a dolog egyszerűen úgy néz ki, hogy: a föld mindkét esetben *arravalóbb kézbe kerül.*

A bérlő elegendő üzemberuházási tökéje és öt vállalkozásra indító szaktudásával, melyet önállóan, legjobb belátása szerint érvényesíthet, ugyanazon területről sokkal többet, jobbat s így nagyobb értéket termelhet mint a hasonló képességű, de megkötött kezű gazdatiszt, a bérletidő hosszabb tartamának biztosítása mellett pedig a birtokot csak javítania s így értékében emelni áll érdekében.

A parcellázás által pedig a kisbirtokos parasztgazdának már a dolog természeténél fogva is intenzivebb kezelésével ugyan erre az eredményre van kilátás és e mellett egy nagy socialis kérdés is megoldást nyer. Hozzá számítva ezekhez az erélyesen felkarolt gazdasági szakoktatással a gazdasági szakképzettségnek okvetlenül való elterjedését, a népsegítő akciókat, a gazdaság minden ágára kiterjedő, védő és elősegítő szervezeteket, — épen nem károsnak tünik fel ez a két irányzat s ha a gazdatiszti osztály, részben ennek áldozatul is esik, ennek a kérdésnek jelentősége inkább magán jellegűvé lesz.

Csak hogy a gyakorlati élet leplezetlen valósága mást mutat. Mert a bérletekről, épen nem mondható általában, hogy az előbb jelzett egészséges körülmények között, a vállalkozásra indító valódi szaktudásnak, a kellő tőkével párosult munkaterei lennének, a melyeken a *több és értékesebb termelés ennek eredménye volna*, hanem igen sok esetben a bérlő részére sikerült eredményes gazdálkodás nagyobb termelése nem tekinthető egyébnek, mint a minden eszköz felhasználásával üzött rablógazdálkodás *szákmányának*. Időtartamuk többnyire még egy rationalis vetésforgó megállapítását és előkészítését sem engedvén meg — ha mégis nagyobb bérösszegek fizettének, ez csak azt bizonyítja, hogy sokan vannak a *szákmányra tolazkodók* és pedig olyanok is, a kik a magasabb bérösszeget nem is egészen magáért a gazdaságért fizetik, de egyéb s talán egészen más természetű *üzleti célok és spekulációkhoz szükséges pozíciók* megszerzéséért.

Hogy ezek nem épen az intelligens és magasabb gazdasági képesítéssel bírók sorából kerülnek ki — azt bővebben fejtegetni felesleges.

A parcellázással megszorodó parasztbirtok gazdálkodási sikereit pedig problematikussá teszi az, hogy ez idő szerint még nem korlátozott és a földéhség kövér talajából uzsora jellegben felburjánzott *parcellázási üzlet* olyan áron juttatja a parasztot birtokhoz, melynek *holdankénti törlesztési hányada meghaladja a vidéken fizethető legmagasabb holdankénti haszonbéréket is* — és így csupán a kiscgazda egyéni munkaerejére alapított nagyobb intenzivitás e kötelezettségek árjába fog fulladni. A parcellázott részeknek újból nagyobb birtoktestekbe való tömörítésére persze résen fognak állani a pozíciók megszerzése céljából magasabb

bérösszeget fizető bérlők — mert hát ez egy épen alkalmasnak kinálkozó spekuláció!

Ez az érem másik oldala és pedig az írásos, a miről azt olvashatjuk le, hogy bizony ferde alakulás ez a két irányzat, s hogy mezőgazdasági haladásunk a rendes kerékvágásból általuk a stagnálás kátyujába jut. De mert kátyuban még végképpen szerker nem maradt, ez se fog ott rekedni s mezőgazdaságunk fejlesztése érdekében akciók ostopattogásai között, ha majd — és pedig nemsokára — nagyobb durrant a szervezendő *mezőgazdasági érdekképviselet*, meg egy hatásos vállvetés is lódit a tengelyen, — elkövetkezik az az idő is, a mikor a gazdatiszti pályára most ráboruló sötét felhők is oszladozni fognak s a tulajdonos és gazdatiszt közötti — különösen »erdélyi specialis« viszonyaink között mintegy *munkatársi viszony* (engedelmet kérek azoktól, a kik netalán ezt a kifejezést rossz neven vehetnék) az *érdekegység által biztosított bizalom alapján* fog újjá kialakulni.

Minták erre már vannak a nagyváradi és veszprémi káptalani birtokok tisztai kezelésében, ahol igaz, hogy egy-egy szervezett tisztikar áll a birtokossal egyességben, de Erdély épen specialis viszonyaiban arra van utalva, hogy egyes birtokos, egyes gazdatiszttal szemben is ezt a rendszert vegye mintául.

És most végül bár mennyire is indokolt, hogy a gazdatisztek mostani nehéz helyzetében az ország összes gazdatisztjei a magyar gazdatisztek és erdőtisztek országos egyesületében tömörüljenek — mint a mely egyedül van hivatva a gazdatiszti osztály érdekeit eredményesen képviselni, — az erdélyi gazdatiszti egyesületnek *ezen egyesülettel a legszorosabb testvéri kapcsolatban ugyan, de mégis specialis viszonyainkra való tekintettel külön és önálló működésben, életben tartását* szükségesnek vélem, ha működése a következőkre irányul:

Ne reménykedjünk abban, hogy p. o. a ludasi újjászervező gyűlésen kilátásba helyezett nagyobb anyagi erő gyűjtetésének olyan eredménye lesz, mely képessé teszi az egyesületet, hogy oly nagy célokat, mint nyugdíjalap létesítése és kellő segélyezéseket megvalósíthasson. Erre kevés és kevesbedő számunk és szerény viszonyaink között nem számíthatunk. De ha szerényebb anyagi erőnket egyelőre mindenben arra fordítjuk, hogy az erdélyi gazdatiszti kart arra a színvonalra emeljük s azon tartsuk, mely a *megbecsülést és feltétlen bizalmat megérdemli* — a remélhető szebb jövő érdekében a leghelyesebbet tesszük.

Azért megvalósítandó, még pedig életképes szervezéssel mindenek előtt az *ott elfogadott azon indítvány*, hogy létesítsék az erd. gazdasági egyesület tagjai és a gazdatiszti egyesület tagjaiból egy bizottság, mely az erd. gazdatiszti kar tisztessége és megbízhatóságának, mintegy örökös szervezete legyen. Ápolja és fejlessze ez működésével a szolgálatadó és gazdatiszt közötti leghelyesebb és az eredményes működést biztosító viszonyt.

Használjuk egyesületünk anyagi erejét az összetartózkodás, a collegialitás, szakismereteink gyakorlati gyarapításának fej-

lesztésére s ennek eszközei megszerzésére. Kevesen vagyunk — de még se törekedjünk *minden áron* nagy taglétszámra. »Szemelt buza jobb kenyér« — s ha majd kissebbről nagyobbra, kevésből többre *ebben az irányzatban* fogunk jutni — pedig így eljutunk — azok a vágyak, melyek ezelőtt hat évvel az egyesülésre inspiráltak, megfognak valósulni.

H.

*

Sok nagy igazságot mond a fentiekben illusztris munkatársunk, olyanokat is, amiket annak idején mi is hangoztattunk. És sulyt ad ezen kijelentéseknek az, hogy azok a gyakorlati élet mezejéről hangzanak el.

Mi is láttuk a fent ecsetelt bajokat és épen azért nem tudunk lelkesedni a diplomásgazdatisztek mesterséges szaporításáért.

Mi is látjuk a szomorú folyamatot, amely egészséges bérleti rendszer helyett: »az üzleti célok és spekulációkhoz szükséges pozíciók« óriási tömegét produkálja. Ezekből a pozíciókból aztán — csak idő kérdése — kisarjadzik: az új földesúri generáció. A régi meg visszaszorul, kipusztul, mint a bölény, anélkül, hogy védelmezni, vagy megsíratni mernők, mert hisz mi liberális világpolgárok vagyunk, akiknek egészen mindegy, hogy: kié a föld. Pusztuljon a gyengébb, még ha saját vérünk is és foglalja el helyét az élelmesebb, jött légyen bárhonnán is! . . .

Egyben nem értünk egyet csupán cikkíróval. Mi ugyanis reménykedni akarunk abban, hogy az anyagi erőnek a jelzett módon való gyűjtése is sikerülni fog. Persze, csak úgy, ha a tagok is mindnyájan akarják.

Szerk.

Tehenészeteink szervezése és vezetése.

Irta: Szász Ferencz.

VII.

Természetes felnevelési mód.

A *természetes* illetőleg *szooptatásos* eljárások közül *tehenészetekben* legnagyobb s mondhatni *egyedüli* létjogosultsága van azon eljárásnak melyiknél, *miután* a tehénnek 1—2—3 csecsbimbóját kifejtük, hát alája bocsátjuk borját s az azután kiszopja a neki hagyott tejmennyiséget, Azért hangsúlyozom, hogy ezen eljárásnak van a legnagyobb jelentősége, mert a többi természetes felnevelési módok, milyen péld. a *gulyabeli* nevelés, meg azon eljárás, hogy fejés előtt azon célból, hogy leadja a tehén a tejet, hát előbb — közszólás szerint — »*meg kell nyalatni a borjuval a csecset*« — tehenészetekben nem állhatja meg a helyét. A gulyabeli nevelésnél már eo ipso nincs tej — a másik eljárás pedig, mivel a tehén mig borju megnem szopja többé — kevésbé, hát nem ad tejet, szintén nem tartható fenn tehenészetekben, mert *teljesen kivagyunk szolgáltatva általa a tehén önkényének s a borjut csak akkor választhatjuk el, mikor a fejést is abba hagyjuk — illetőleg mikor a tehén elrugja borját, hát vége a fejésnek is.*

Az előbb említett eljárás, vagyis mikor a borjut csak fejés után bocsátjuk anyja alá, bevezethető olyan helyekre hol addig *elsőszoptatással* fejtek, csak türelem és kitartás kell hozzá. Öreg fejősöknél néha nem sikerül, de friss ellősöknél s különösen előhasiaknál feltétlenül biztosan s nem kell egyebet tenni, mint mindaddig sem kiszoptatni, sem kifejni a tejet, amíg azt az illető fejős tehén borja nélkül le nem adja. Ily módon sikerült egy 3-ik

fias bivalyeteheket is rászoktatnom előszoptatás nélküli tejleadásra.

Ami magát ezen felnevelési módot illeti, hát felette egyszerű.

A leellett kis borjút miután anyja megnyalta, ha magától fel nem tápázkodna, hát mi segítjük anyja tőgye alá s részesítjük a *föcsstejben* (kolosztrumban) mely tudvalevőleg rendkívül tápláló volta mellett mint hashajtó is működik s az életikai szempontból rendkívül fontos a kis borjura nézve. Míg a borju 2 hetes lesz, szoptassuk naponta 4-szer 5-ször, mert szegénykének ilyenkor még csak *alsó gyomra* működik s nem tud egyszerre *nagyobb mennyiségű* tápanyagot felvenni, s ha sokat szopik egyszerre, hát feltétlenül emésztési zavarok fognak fellépni. A borja által benne hagyott tejet fejjük mind ki az utolsó cseppig, mert azzal forszirozzuk a tőgy működését.

Ezen eljárással módunkban van szabályozni az elválasztás idejét, mely a borju $2\frac{1}{2}$ —4 hónapos korában szokott történni. *Az elválasztás mindig fokozatos legyen* s ezt úgy érjük el, hogy eleinte csak kevesebb tejet hagyunk a borjunak — később pedig a szoptatási időközöket hosszabbítjuk.

Már előbb kellett volna említenem, hogy mihelyt a borju lábra tud állani, távolítsuk el anyjától és csak szopáskor bocsássuk anyjához.

A borjuk istállója legyen teljesen elkülönítve a tehen istállótól következő okokból:

1. Ezen elkülönítés némi védelmet nyújt a tehenek között esetleg (sajnos nagyon gyakori eset) fennálló tuberkulózis terjedése ellen.

2. Az elkülönített borjuk folytonos bégetéseikkel nem zavarják anyjukat.

3. A rendszeres intenzív s legnagyobb részt tejjel tartott kis borju bűzös ürüléke nem rontja a tehenistálló levegőjét.

A borju istállóban vagy ketrecben ne tegyük össze a nagyobb és kisebb borjukat, hanem legyen külön rekesztve a nagyobbaknak s megint külön a kisebbeknek is s ne legyen a ketrec igen kicsi.

Kiváló gondot fordítsunk az istálló illetőleg ketrec *feltétlenül tisztaságára*. Legyen abba mindig tiszta jó alom szalma bőven. A borjukat keféletéssel s gyökér kefékkel, valamint nem éles vakaróval folyton tisztogassuk s a *bőrlegzés* előmozdítására a gyakori *nyírás* is igen jó szolgálatot tesz.

Vizsgálgassuk meg gyakorta, hogy tetvek nem e szaporodtak el, melyek rendszeren a nyakon ütök fel tanyájukat. Ha már felléptek volna ez élősdiék, ne késsünk nyírással és $2\frac{0}{10}$ -os kreolin oldattal elpusztítani őket. *Higany preparatumoktól óvakodjunk*, mert az ilyen ketrecben szabadon mozgó borjuk rendszeren nyalogatják egymást s esetleg mérgezés állhat be.

Ezen nyalogatás néha oly mérveket ölt a borjuknál, hogy valóságos rossz szokássá fajul. Ha ez megtörténne, káros következményekkel is járhat, mert a borju kénytelen lenyelni a nyelvére tapadt szőrt s az emésztőcsatornában szőrganallyá növe, emésztési rendellenességekre adhat okot. Ezen rossz szokás leküzdésére jó szolgálatot tesz a borjuk jászolhoz kötése.

Ami a borjuk takarmányozását illeti, hát annak legfontosabb része a *szoptatás*. Nevezetesen mint tentebb említettem, még a borju kicsiny, 4-szer 5-ször bocsátjuk anyja alá, később csak fejés alkalmával. A borjuknak adandó tejmenyiséget aként szabályozzuk, hogy a ki-fejt 1—2 csecsbimbóból megtudjuk, mennyi

marad kb. a borju részére vissza hagyott 1—2 esetleg 3 csecsbimbóban.

A mi a menyiséget illeti hát ezt legjobban borjuink conditioja mondja meg, mert egy tejelésre felnevelendő borjunak nem szabad ugyan tulkövérnek lenni de sovány se legyen, a praxis után megállapított tej mennyiség, egy tejelő növendék borjunak a tej zsirossága szerint, naponta 5—6 liter tej $2\frac{1}{2}$ —3 hónapos korig mikor is a választást eszközölni szoktuk. Tenyésztésre szánt bika borjukat rendszeren tovább szoptatjuk.

A borjunak választásig való felnevelésénél fontos szerepet játszanak, a tejen kívül a pot-takarmányok mert tudva levőleg a kis borju 2—3 hetes korában már szálalni eszegetni kezd,

Éppen azért a borju ketrec jászolában legyen mindég legelső minőségű réti széna, sarju s ezenkívül egy másik kisebb jászolban vagy vályuban — melyet tisztaság szempontjából legjobb cementből készíteni — zuzott zab és árpa dara keveréke, melyből a borju korához képest $\frac{1}{4}$ —2 kgt. fogyaszt, a tej és széna mellett $3\frac{1}{2}$ —4 hónapos koráig. Legyen azonkívül a ketrecben jó friss egészséges víz is a melyből ugyan nem sokat fogyaszt a szopos borju, de ha megszokja könnyebben megy az elválasztás. Nem mulasztathom el megemlíteni egyes borjuk azon rossz szokását hogy belemászanak a jászolba, s ez eltekintve attól, hogy a jászolban lévő takarmányt bepiszkolják esetleg bajuk is esik. Ezen kellemetlenség elkerülésére igen jó szolgálatot tesz az u. n. *jászolvédő* mely nem egyéb mint a jászol *süveg fája* teltett legfeljebb $\frac{1}{2}$ (fél) méternyire megerősített szépen, simán legömbölyített gerenda, melyet készíthetünk úgy is, hogy tetszés szerint lejjebb ereszkük meg feljebb toljuk.

A kis borjukat igen természetesen netart-suk folyton istállón, hanem gondoskodjunk szabad mozgásukról, mit elérhetnek *kifutóba* bocsájtással.

A kifutó körül legyenek árnyas fák, közepén pedig egy vakarozó oszlop melyen igen jó szolgálatot tesz egy dörgölődő vas. A kifutó talaját, ha csak mondunkban van hordjuk meg fővénnyel, s gondoskodjunk arról, hogy esőzéskor alkalmával ne legyen sáros.

Legeltetés idején járjon ki a szopos borju egész külön jó legelőre — ha ezt módunkban van megadni neki — s pot takarmányát, mely ilyenkor zab és árpa dara mellett félig fonyasztott fiatal zöld takarmányból álljon kapja déli és estéli hazahajtáskor, illetőleg reggeli kibocsájtás előtt.

Félre értés elkerülése végett megjegyzem, hogy az az egész kisborju 2—3 hónapos korában keveset legel, s inkább a szabad mozgás miatt tesz nevelésénél jó szolgálatot a legelő, *s a ki a legelő miatt elvonná a tejet s egyéb pot takarmányt az rosszul cselekedne*. Később választás után tehenét 3 hónapos kor után már igenis számításba vehetjük, *tejelő szarvasmarha* tenyésztésénél a legelőt s mint azt Cselkó István »Takarmányozástan« című jeles munkájában — melynek egy magyar gazda könyvtárából sem volna szabad hiányozni — is láthatjuk, igen jó ha növendék tejelő borjuinkat mai 3 hónapos kór felé fokozatosan legelőhöz szoktatjuk, s reggeli kihajtás előtt parányi szénát s este szükség szerint kevés abrakot adunk neki.

Az újabb Kellner-féle takarmányozáshoz alkalmazkodva Cselkó könyvében következő szabványokat találjuk tejelő borjuk, illetőleg

növendék állatok részére, mely egyben vonatkozik az erőtermelőkre is:

Kór, hónap	Súly fejenként	100 kg élősúlyra naponta		
		száraz anyag	fehérje	keményítő érték
2—3	70	23	3.4	18.5
3—6	140	24	2.8	14.7
6—12	240	26	2.3	12.5
12—18	320	26	1.8	10.5
18—24	400	26	1.3	9.3

Ezen szabvány után a most már minden gazdasági zsebnaptárban benlevő s a takarmányok nyers és emészthető összetételét tárgyaló Kellner-féle *keményítő érték szerint összeállított táblázatból* bárki kikeresheti a saját viszonyai szerint legmegfelelőbb takarmányozást.

Hogy ne csak a fenti, száraz szabvány számokban találjon vezér fonalat az érdeklődő, hát ide írom Cselkó fentemlített könyvében a 307 és 304 oldalon tárgyalta és egy *bonyhádi tehenészet* növendékei részére, tehát tejelő marha részére helyes takarmányozás kivonatát.

Szoptatás idő $2\frac{1}{2}$ hónap.

Első héten 5 ször, másodikikon 4-szer, 3-ikon már csak 3-szor szoptatunk, mindig jólakotva a borjút,

Második héttől kezdve már szénához is szoktatjuk s mikor már eszi kevés lenmagpogácsát és darát is juttatunk neki.

Korán szénához és darához szoktatott borju kevesebb tejet szopik, de a tejfelvételt az első 2 hónapban a bonyhádi borju is meghalálja — miért is nem tanácsos sok száraz anyaggal teletömni a borjút.

Az osztrák komlószármazási törvény.*

I.

Mult évi november 14-én azzal bizattam meg, hogy az osztrák komlószármazási törvény (Gesetz vom 17. März 1907. betreffend die Bezeichnung der örtlichen Herkunft des Hopfens) alkalmazását és végrehajtását, hazai komlótermelésünkre gyakorolt és a jövőben gyakorlandó betolyását a helyszínén Saazban behatóan tanulmányozzam és tapasztalataimról jelentést tegyek.

Eme megbízásnak megfelelően a kiküldetési rendelet kézhez vétele után csakhamar a helyszínére Saazba utaztam és ott a legtekintélyesebb és legmértékadóbb szakkörökkel léptem érintkezésbe. Nevezetesen az osztrák komlószármazási törvény összes intézkedéseire nézve hazai viszonyaink mindenkor szemmeltartása mellett teljes részletességgel tárgyalásokat és megbeszéléseket folytattam Meltzer komlóügyi előjáróval Schwarzkopf, Sabathil, Lehl stb. bizományosokkal, Würdinger Christl, Grünfelder stb. komlónagykereskedőkkel.

A vett közlések alapján azt a meggyőződést szereztem, hogy az osztrák komlószármazási törvény főleg Csehország, nevezetesen Saaz, Auscha és Dauba komlótermelésének érdekeit kívánja szolgálni, a többi termelővidékek pedig úgy mint Morvaország, Felsőausztria, Stiria és Galícia a komlókereskedelem nehezítése által hátrányt szenvednek.

Magyarország a mig Ausztriától vámügyileg elkülönítve nincsen, a komlótermés tekintetében ugyanolyan elbírálásban részesül

* Ábrahám Lajos segesvári komló szövetheteti igazgatósági tag, jelentése az osztrák komlószármazási törvény végrehajtásának Saazban történt tanulmányozásáról.

== Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök ==

az országszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

— „Eredeti Kalmár-rosták“ és heremagtisztító gépek. —

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidő szerint 16-féle nagyságban különböző szerkezetbe a gazda minden követelményének legjobban megfelelő általános terménytisztításához berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtóerőre alkalmazva. — Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk. 1274

KALMAR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám. — Nagy-Enyeden állami aranyéremmel kitüntetve. — Sürgőnycim: Kalmár-rostagyár.

mint a Csehországon kívüli többi osztrák tartomány komlótermelése mint pl: Stiria, Galicia stb, s a míg Magyarország Ausztria részéről vámbelföldnek tekinthető, a magyar komlótermelést is megilletik azok az előnyök, a melyekben az osztrák tartományok komló részeseülnek s ezen elbánás mindaddig nem is változhatik a míg Magyarország és Ausztria közt a vámsorompók fel nem állítatnak.

A komlószármazási törvény tárgyalása alkalmával sok szó esett ugyan a magyar komló ellen, mégis a higgadtabb felfogás győzedelmeskedett s a magyar komlónak az osztrák komlókkal való egyenjogúsága elismertetett, ami egy jelentőségű azzal, hogy mindaddig a míg a vámközösség fenntartatik, a magyar komlót a komlókereskedelem Saaz, Auscha és Prágában ezentul is osztrák illetve cseh komló gyanánt hozhatja forgalomba.

Sajnálattal szereztem meggyőződést arról, hogy a magyar komló mint ilyen megnevezve, a világkereskedelemben kedvező fogadtatásra nem találhat és azok a törekvések, hogy a magyar komló saját neve alatt kerüljön a világ piacra forgalomba, nem vezethetnek célra, mert a cseh komló kereskedők jó komlóinkat a helyszínén összevásárolják és Csehországba viszik, ahol azután más elnevezés alá kerül.

Ha a magyar komló valamely jó cseh komlóval összevágható, úgy azzal együtt megy a finom cím alatt, de ha ez nem történhetné, úgy legalább is mint „prima komló, „ászsör komló“, „hordósör komló“ elnevezés alatt a származási hely említés nélkül kerül mint osztrák vagy csehkömő forgalomba, amit a származási törvény sem tilt.

A jó minőségű hazai komló keverése után többnyire bádoghengerekben vagy bálokban és ládáknban erősen összesajtoltva kivitetik tengeren tulra, Angolország vagy Amerikába, de nem magyar komló elnevezés alatt, ami a keverés miatt tényleg meg sem illetné már.

Magyar komló elnevezés alatt csak azok a komlók kerülnek a külföldi piacokra forgalomba, amelyeket a komlókereskedők az országban meg nem vásárolhattak vagy megvásárolni nem is akartak s azokat a termelők értékesítés végett valamely saazi, nürnbergi komlóbizományoshoz küldenek be. Ezek a komlók, melyek gyakrabban hibás színűek, nem finomak, néha pedig már meg is öregedtek, nem alkalmasak a magyar komló hírnevének megállapítására vagy gyarapítására.

Ebben a tekintetben az osztrák komlószármazási törvény sem fog változást maga után vonni, mert a magyar komlónak osztrák termék gyanánt való forgalomba hozatalát lehetővé teszi, amennyiben a törvény végrehajtási rendelete értelmében a közös vámtarületről származó bármely komló 1907. évi október 17-étől kezdve még öt évig Bohemian hops elnevezés alatt, 2 évig pedig „Csehkömő“ „houblon de Bohemis“ címezzel hozható kivitel céljára a belföldi kereskedelem útján forgalomba.

Eme öt illetve két év eltelté után pedig a kereskedelem bizonyára gondoskodni fog a keverék komlók részére oly megfelelő elnevezés megteremtéséről, amelyet addig a forgalom és vevő körök is elfognak s annak használatát a törvény sem akadályozza.

Nagyban és egészben a kereskedelmi köröknek az a nézete, hogy a komlószármazási törvény sem fog oly forrón fogyasztatni amint találva lett s már is kifejezésre jut nemcsak Felsőausztria, Stiria, Galicia és

Morvaországban, hanem a Saaz városi termelő és kereskedő körökben is az új törvény miatt az elégedetlenség, amelyet főleg a kereskedelem megnehezítése által idézett fel.

Ez idő szerint az osztrák származási törvényből csak a Saaz vidéki komlótermelésnek van a csarnokilag bélyegzett (halliert) komló előnyösebb értékesítésében mutatkozó némi kézzelfogható haszna. De ez is csak oly alacsony árak mellett, mint a jelen évi, érvényesülhet, mert amint ismét magasabb árak alakulnak, a komlót mint a szerint fogják áruba bocsátani, ha pedig a sörgyárost a minta szerint való vásárlásra a kereskedelem már belé nevelte, úgy a származás, bélyegzés és hangzatos elnevezéseknek vége lesz, mert egyedül az ár lesz irányadó, a sörfőző csak azt a komlót fogja venni, amelyik a kívánt minőség mellett a legolcsóbb.

Ez az adás-vételi mód pedig be fog következni, mint a hogy nagy komló árak idejében már eddig is érvényesült, midőn nem saazi vagy auschai bélyegzett árut, hanem jó és olcsó komlót kerestek. Ha pedig ez bekövetkezik, a komlószármazási megjelölése mellékessé válik csak, az áru minősége és ára legyen összhangzásban.

Abrahám Lajos.

IRODALMI SZEMLE.

Sertéstenyésztők és hizlálók figyelmébe cím alatt egy csinos kis brosurát jelent meg *Monostori* Károly professzor (Budapest, Állatorvosi főiskola) tollából, a ki a Fattinger-féle »Lucullus« sertéstakarmánnyal tett kísérleteiről számol el és számbeli adatokkal bizonyítja az ezen takarmánnyal elért gyorsabb fejlődési sikereket és a takarmányozás olcsóbb voltát. A brosurát végén szerző megjegyzi, hogy a kik ezen takarmányozás iránt érdeklődnek, forduljanak hozzá a díjtalan ellenőrzés végett. A cég bizonyos mennyiségű »Lucullus«-t bocsát a kísérletezők rendelkezésére.

EGYLETI ÉLET.

Takarmányhiány és kiviteli tilalom.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet e hó 22-én a következő sürgőnyi és levélbeli felterjesztésként intézte Darányi Ignác földm. Miniszterhez

»Nagymélt.

Darányi Ignác

földm. miniszter úrnak
Budapest.

Hazarészünk takarmányhiánya a szálás és szemes takarmányok kiviteli tilalmát indokolván, annak sürgős elrendelését tisztelettel kérjük. Írásbeli felterjesztésünk mai postával megy.

Erdélyi Gazdasági Egylet:

Br. Jósika Gábor alelnök,
Tokaji László titkár,«

»Nagyméltóságú Miniszter Ur!
Kegyelmes Urunk!

Működésünk területén, az erdélyi hazarészben, a folyó évi takarmánytermés a közepes évi termésmennyiségnek körülbelül csak egyharmadára becsülhető. Ez a szomorú körülmény mindazokat az állami és társadalmi óvó és segítő intézkedéseket ismét szükségessé teszi, melyek most négy éve megtétettek.

Szénatermésünk óriási hiányát elenyésző csekély értékben pótolja a sarju és kevésbé enyhíti egyéb takarmányféléinknek ugyancsak

gyenge hozama. Szemes takarmányaink közül a kalászosoknak amugy is jóval közepesen alul ígérkezett termését a legutóbbi esős idők miatt megnehezedett betakarítási rossz viszonyok — csökkentik. Egyedüli reménysége a gazdának meg a tengeriben van, mely azonban szintén csak szorványosan mutat elégséges termést és sok helyen azt is elverte a folyó hó 20-iki erős jég.

Ilyen körülmények között, midőn azt látjuk, hogy főképen közép- és kisgazdaközönységünk állatállományának kiteleltetése egyáltalán nincs biztosítva, midőn kisgazdáink állataikat már is poton áron dobják piacra, mely aggodalmat kelt bennünk azon több oldalról nyert értesülésünk is, mely szerint a szomszéd állam, a szintén takarmányhiányban levő Románia részére hazarészünkben kéz alatt nagy arányú takarmány-bevásárlási üzérkedés indult meg.

Ez indít minket arra, hogy — mai sürgönyünk kiegészítése képen — Nagyméltóságodat a következő intézkedések sürgős megtételére tisztelettel kérjük:

Kegyeskodjék mindazon rendelkezéseket, amelyek négy év előtt a lombtakarmány szedésére, a szeszgyári mosléknak egészen könnyű hozzáférhetésére és más egyéb állami segítő akciókat illetőleg tétettek, az idén is ujjalag foganatba venni.

Kegyeskodjék a takarmánykiviteli tilalmat úgy a szálás, mint a szemes takarmányunkra azonnal elrendelni.

Különösen a kiviteli tilalmat illetőleg ismételten hangsúlyozzuk, hogy e tekintetben minden napi késedelemben nagy közkárosodás van.

Nagyméltóságod bölcs belátásában és rendelkezéseiben bizva — vagyunk
Kolozsvárt, 1908. július 22.

mély tisztelettel

B. Jósika Gábor
e. g. e. alelnök,

Tokaji László
e. g. e. titkár.«

P. H.

Meghívó.

Az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ igazgatóválasztmánya *julius* hó 27-én (hétfőn) délután 4 órakor Kolozsvárt, az E. G. E. Attilautcai székházának üléstermében, rendkívüli gyűlést tart, melyre az ig. választmány tagjait tisztelettel meghívja

Az elnökség.

Tárgyak:

1. Mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása.
2. Kolozsvári gazd. akadémiai ösztöndíjak és jutalomdíjak megszavazása.
3. Esetleges sürgős ügyek.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— † Id. Szász Ferenc a Br. Kemény Gyula örökösök pusztakamarási uradalma 46 év óta hűséges tisztartója, 1848—49-iki honvéd, Torda-Aranyosvármegye virilistája, a pusztakamarási ref. egyház gondnoka, földbirtokos életének 77-ik, boldog házasságának 45-ik évében, folyó hó 20-án, rövid szenvedés után jobblétre szenderült.

Egész ember volt minden dolgában. Hű-

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kézzel és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Férfi és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utódai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 3.

1008

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrác, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajta és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipkefüggönyök.

Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

sége és odaadása szolgálatához, uraságához, hitveséhez, családjához, barátaihoz ma már ritka példánykép. Szeretet a magyar földhöz fáradhatatlanság a munkában, nemesség az élet felfogásában, igazságosság a közszolgálatban, humanizmus az emberekkel szemben: ezek tették áldottá életét, teszik felejthetlenné emlékezetét.

Az elhunytban Szász István kir. jószágfelügyelő lapunk munkatársa édes atyját gyászolja.

Temetése f. hó 23-án d. u. 4 órakor volt Pusztakamaráson, a református egyház szertartása szerint. Legyen könnyű neki a föld, melyet annyira szeretett!

— A termés. A két hét előtt megjelent termésbecslés a búzát 36 millió métermázsára taksálta. A ma kiadott jelentés *egymillió métermázsával többet* helyez kilátásba. Ez nem végleges adat ugyan, mert hisz a cséplés még sok helyen megsem kezdődött a próbacséplések sem voltak mindenütt. De a hol voltak, onnét egyrészt kellemes csalódások híre érkezik ugy mennyiség, de különösen minőség dolgában.

Az eddig ismeretes próbacséplési eredményekből a tanulság az, hogy az Alföldön a gabona és főleg a búzatermés a remélnél valamivel jobb. Az összes eredmény nem mondható ugyan általánosságban kielégítőnek, mindenestre azonban tény az, hogy azokon a vidékeken, illetve vármegyékben, a hol már-már nagyobb aggodalmak voltak a termést illetőleg, a hozam a szem kiváló minősége által lényegesen módosult.

Ugyanis a gabona és különösen a buza szeme nem csak hogy szép piros színű és acélos hanem e mellett még többnyire sulyos is, a mire az idej nagyon abnormális időjárás után a gazdák nagy része nem volt elkészülve.

Az erdélyi vármegyékben minőségileg szintén jobb termésre van kilátás, ez is a jobbra fordult időjárásnak tulajdonítható. Így tehát, bárha a vetések ritkán állottak, gazosok is voltak, mert meg nem dőltek, a kalász és szemképződés normális lefolyást nyerhetett, az eredmény is sok helyen várhatatlanul kedvezőbb lett a remélnél.

A szalmatermés hozama azonban $\frac{1}{4}$, sőt néhol egyharmaddal is kevesebb, mint rendszeres szokott lenni, ez a hiány pedig az idej szűk takarmánytermés sulyát fokozni még inkább alkalmas lehet.

A búzánál észlelhető kisebb mértékű termésemelkedés a többi kalászosoknál, sajnos, már nem következett be, pedig ezt szintén remélték a gazdák, főleg a hegyi és dombvidékeken, részben azonban az Alföldön is. Némely helyütt ugyan módosult a kilátás és eredmény, de az arány nem kedvező, mert a visszaesések száma és mértéke a javult átlagokat erősebben ellensúlyozván, az országos eredményre is kihat. Egyedül tehát a buza az, a mely a csalódásokat eddig mintegy háttérbe szorította és a kellemes meglepetések által a termés átlagokat is módosította.

Megközelíthetőleg remélhető termés:

	Átlag mmázsa	Összes millió mmázsa	1907-ben mmázsa
Buza	6'21	37'30	32'80
Rozs	5'97	11'53	10'69
Árpa	6'12	11'62	13'72
Zab	5'35	9'96	11'54

— Francia gazdák Darányiról. Darányi Ignác földmivelésügyi miniszternek 10 éves miniszteri működését a tavaszon ünnepelte a magyar gazdatársadalom, mely ünnepség a francia gazdák körében is élénk rokonérzésre talált. Mint utólagosan értesülünk, a francia »Comité permanent de la Vente du blé de la Coopération Agricole« (gabonaértékesítő és szövetkezeti állandó bizottság közlönyének) legutóbbi számában »Tíz évi miniszterkedés« cím alatt a következő kis közlemény jelent meg Ricul Paisant, a kiváló agrárius tollából: »Ez a dolog Magyarországon történt, ahol Darányi Ignác dr. április 10-én tizedik évfordulóját ülte meg annak, hogy a földmivelésügyi tárcát elvállalta. Eltelve az ambiciótól, hogy a paraszt lakosság helyzetén javítson, Darányi miniszter a maga jelentékeny munkaerejét annak az organizatórius munkának szentelte, mely a mult század végétől kezdve mindmáig folyik s amely kiragadta a falvakat az uzsora karmából, a nemrég még nagyon kétséges sorsban leledző magyar paraszt helyzetét tetemesen megjavította. Darányi azok közül való, akik mindig felismerték az érdekeknek azt a közöségét, amely az országok határain túl valamennyi ország földmivelőit összekapcsolja. Darányi részt vett minden alkalommal, ahol ez az agrárius közösség megnyilatkozott. Üdvözljük őt, mint olyan férfit, akit a magunkéknak vallhatunk s kívánjuk magyarországi barátainknak, hogy még soká tartsák meg őt vezérökül.«

— Az erdélyrészi méhészegylet III-ik tanfolyamának záróvizsgálója f. hó 19-én délelőtt tartatott meg az egylet »Házsongárdi« telepén fényes hölgy és férfi vendég jelenlétében.

A vizsgálat eredménye kitünő volt, a meny nyiban az egylet részéről kiküldött szerkesztő Ványolós Miklós semmi fíradtságot sem kimélt, hogy szellemileg kiképezett hallgatóit a méhészet elméleti és gyakorlati ismereteiben a szak tudomány legutolsó tapasztalatai szerint való színvonalon oktassa. Igyekezete nem volt meddő, mert képzett halgatói mindnyájan fényes bizonyítékát adták annak, hogy mesterük oktatásai nem hangzottak el a pusztában.

A halgatóság a kaptárkészítésben való kiképzetésének is bizonyítékát adta, melyben őket az egylet iskolaméhességének kezelője oktatta, — mert mindenik egy egy pontos kaptárt készített, a mely a méhészetre való buzditásképen sajátját képezi.

A hallgatók mindenike könyvjutalomban is részesült az egylet részéről.

Br Jósika Gábor egyleti elnök meleg szavakban buzditotta a hallgatókat a méhészet fejlesztése is terjesztésére.

Takarmánykivitelitilalom Romániában. A folyó évi június 12/25-iki 56. számú román hivatalos lap (Monitorul Oficial) királyi rendeletet közöl június 7/20-iki kelettel, mely rendelet értelmében mindennemű állati takarmány; ugymint széna, szalma, lóhere, lucerna, és köles kivitele Romániából tilos.

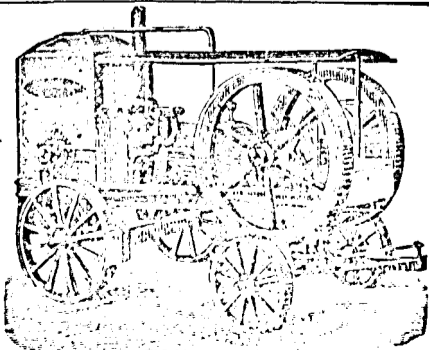
— A takarmánytermés külföldön. Ausztriában a földmivelésügyi miniszterium szakértőinek jelentése szerint kevés takarmányhiány veszedelme fenyeget. Németországnak, Oroszországnak és románianak is gyenge a takarmánytermésük.

— Országos sörárpa- és komló-kiállítás. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, a földmivelésügyi miniszter anyagi támo-

gatásával október 1-től 7-ig Budapesten, az egyesület székházában (Budapest, Köztelek-utca 8.) országos sörárpa- és komló-kiállítást rendez. A kiállítás célja, hogy a különböző vidékek sörárpa-féleségei s az egyes árpa-féleségekkel, valamint komlóval elért termelési eredmények bemutatása által tanulságos összehasonlításokra adva alkalmat, a sörárpa- és komlótermelés és a magnemesítést előmozdítsa. A kiállításon részt vehet minden magyarországi termelő. 1908-ban termelt sörárpával és komlóval. Az árpa- és komlóminta a kiállításra legkésőbb szeptember 1-ig küldendő be. Később beérkező mintát a rendezőség kiállításra el nem fogad. A beküldendő árpa mennyisége 9.5 kg. Az árpaminta legalább 50 mm. azonos árpamennyiség több helyéről veendő, s két zacskóba osztandó el, úgy hogy azok mindegyikébe körülbelül 4.75 kg. jusson. Az árpaminta a növénytermelési kísérleti állomás címére, Magyar-Óvárra küldendő, mely a vizsgálatot végezni fogja. A beküldendő komló mennyisége 2 kg., mely legalább 4 mm. azonos, légszáraz komlóból veendő. A bírálathoz legjobbnak talált árpa- és komlómintákat pénz-, oklevél, illetve értéktárgy-díjakkal fogják kitüntetni. Díjazás, illetőleg a kiállításon való elhelyezés céljából az árpa- és komlómintákat termelési körzettek szerint fogják csoportosítani; a termelési körzettek a következők: a) sörárpánál: 1. Magas-Tátravidék, 2. Nyitra-Vágvidék, 3. Ipoly-Sajó, Hernád-Latorcavidék, 4. Felsőduna és Rába folyók vidéke, 5. Dráva-Sió vidéke, 6. Nagy-Magyaralföld, 7. Szamos-Maros, Küküllő-Oltvidék; b) komlónál: 1. Felvidék, 2. Dunántuli vidék, 3. Bácskai és tiszai síkvidék, 4. Erdély.

— Szociális előadások a gazdasági akadémiák székhelyein. A Magyar Gazdaszövetség fölratilag kérte Darányi földmivelésügyi minisztert, hogy a gazdasági akadémiák erőinek bevonásával az iskolák székhelyein a szomszédos falvak lelkészei, tanítói és jegyzői, nemkülönben a gazdasági akadémia ifjúsága részére szociális kurzusokat rendeztessen. Mielőtt azonban ez az új akció megindulna, a Gazdaszövetség arra kéri a minisztert, hogy irasson egy alkalmas vezérfontalat, amely nagyjában ismertető a szociális kérdések és tevékenység mindama szálaival, amelyekben a nép hivatott vezetőire szerep vár. A miniszter erre a fölterjesztésre leiratot intézett a Gazdaszövetséghez, amelyben értesíti arról, hogy megbizta Czettler Jenő dr. miniszteri segédfogalmazót egy gazdasági vezérfontal megírásával, egyben kiküldte ismereteinek kibővítése végett a berlini mezőgazdasági főiskolán és a tudományos egyetemen a mezőgazdasági szociálpolitikából tartandó előadások hallgatására és a poroszországi szociálpolitikai intézmények tanulmányozására.

— Mezőgazdasági részvénytársaság. Károlyi, Csekonic, Széchenyi grófból és még több főurakból és nagyiparosokból álló konzorcium öt millió korona alaptőkével új részvénytársaságot szándékozik alapítani, amelynek célja volna a mezőgazdasággal összefüggésben lévő iparágaknak üzése és előmozdítása, továbbá nagyobb birtokoknak kezelésbe vétele és ellenőrzése. A részvényjegyzések határideje — mint most egy bécsi szaklap jelenti — július 31-én jár le, az alakuló közgyűlést szeptemberre tervezik.

Oberurseli Mótorgyár Részvénytársaság

BÉCS, Gumpendorferstrasse 72.

Legolcsóbb hajtóerő a „GNOM“ BENZIN- és SZIVÓGÁZ-MOTOR.

4000-nél több üzembn. — Könnyen kezelhető. — Villanyos gyújtással. — Okl. gépész felesleges. — Költségvetés, tervek és egyéb felvilágosítás ingyen és bérmentve. — Referenciák beszerezhetők: gróf Wenkheim Géza uradalmától, Csorvás (Békés megye); gróf Wenkheim Frigyes uradalmától, Székelyvár (Arad megye); gróf Esterházy János uradalmától, Nyitra-Ujlak (Nyitra megye); gróf Esterházy László uradalmától, Sárospatak (Fehér megye).
Sándor Pál Mező-Bánd, Albisi Béla Aba-Szovát, Lőte László Kaál. 2063.

— **A baromfitenyésztők szervezkedése.** A Baromfitenyésztők Országos Egyesülete elhatározta, hogy a jövőben szorosabb összeköttetést keres a vidéki baromfitenyésztési egyesületekkel. Ennek elérése céljából a vidéki egyesületek kiküldöttjeit beválasztja igazgatóválasztmányába. Ezen elhatározás eredményeként már is három kiválóan működő vidéki baromfitenyésztő egyesület lépett szoros összeköttetésbe a baromfitenyésztők országos egyesületével: a perbenyikvidéki a szarvasi és a vajdahunyadi.

— **Méhészek tanulmányi kirándulása.** Az Országos Magyar Méhészeti Egylet választmányi határozata értelmében tagjai részére ez év őszén több napra terjedő tanulmányi kirándulást rendez. A tanulmányi kirándulásban résztvevők szeptember hó 1-én indulnak Budapestről és Szegeden át Temes- és Torontálmegyék két legnagyobb méhészetét fogják meglátogatni. A megálapított ut irány szerint: Nagybecskerek Györgyháza, Oravica, Marilla-fürdő, Resicabánya, Német-Bogsán. Temesvár, Lugos. Orosván át Belgrádba mennek, hol a város nevezetesein kívül a szerb méhészegyesület meghívására néhány nagyobb szerb méhészet lesz tanulmányuk tárgya. A kirándulás előreláthatólag 5—6 napig fog tartani, a résztvevők legkésőbb folyó hó 31-éig közöljék részvételüket az Országos Magyar Méhészeti Egyesülettel. A kirándulás költsége személyenként mintegy 70—80 koronát tesz ki.

— **Felvétel a budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyamra.** Tanulóknak a budafoki magyar királyi pincemesteri tanfolyamra az 1908/9. tanévre való felvétele céljából pályázatot hirdet az iskola igazgatósága. A pincemesteri tanfolyam célja, az okszerű borkezelésben elméletileg és félig gyakorlatilag rendszeresen és alaposan képzett egyének nevelése. A tanfolyam felvételi feltételei: vincellériszkolai tanfolyam bevégezése, erős, egészséges testalkat és fedhetlen előélet. A tanfolyam tandíjmentes. Oly szegénysorsu folyamodók, akik vincellériskolát jeles eredménnyel végeztek, egész vagy fél ösztöndíj engedélyezését kérelmezhetik. Az egész állami ösztöndíj havi 50 K., a félösztöndíj pedig 25 K. A tanfolyamok okt. 1-én kezdődik és ötnegyed évig, tehát 1909. évi december 31-ig tart. Megfelelően felszerelt kérvények legkésőbb augusztus 10-ig azon vincellériszkola igazgatóságához nyújtandók be, a melytől a folyamodó végbizonyítványát kapta.

— **Komlótermelők figyelmébe!** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a következő körlevelet küldte szét a komló termeléssel foglalkozó gazdáknak: »Tisztelt gazdatárs! Egyesületünk a magyarországi komló értékesítésének közvetítését, a folyó évben is folytatja oly módon, hogy a nálunk bejelentett komlót saázi bizományosunkhoz küldetjük, ki az egyesületünk ellenőrzése mellett Saázban a folyó árakon értékesíti. A szállítás költségeit a komlótulajdonos viseli és ezenkívül a komló tiszta sulya után 8% közvetítési díjat*) fizet a saázi bizományosnak, a zsákvételen — és a vasut vagy postától a raktárig való szállítás díján kívül azután semmi más költség nem terheli a komlótulajdonost.

A komló csomagolásához a zsákok csakis egyesületiunktól szerezhetők be az alanti önköltségi áron: 1. Vasuti zsák ára darabonként 3 kor. 50 fill. 2. Postaszák ára darabonként 50 fill.

A komlótermés zöme vasuton szállítatik Saázba, míg azonban a nagyobb szállítások ideje elérkezik, addig is elváltja az egyesület a postacsomagokban szállított korai komló értékesítését is.

Azok postai szállítás előnyei a következők:

1. A komlót nem szükséges annyira megszáritani, mint a vasuti szállításnál a bálókban történő csomagolás alkalmával. Ily állapotban a komló nem hulatja a levelét, tehát értékesebb és amellet mégis sulyosabb a bálozott komlónál, tehát így többet is kap a termelő komlójáért.

2. A fokozatos beérés és beszáradás szerint a komló részletekben azonnal szállítható, nincs szükség nagy száritó területre és a sörfőzők a keverés céljából vásárolt korai új komlót rendszeren igen jó áron fizetik.

3. A kis zsákokban olcsóbb és gyorsabb a postai szállítás, mint vasuton bálókban. A csomagolás is kevesebb kockázattal jár, mert kisebb mennyiségeknél a csomagolásra legalkalmasabb idő könnyebben megállapítható.

4. A komlóprés fölöslegessé válik és a nagyobb halmazok kezelési és szállítási költsége is megtakarítható.

5. Kis zsákokban a komló nem melepszik fel oly könnyen, mint bálókban; a termelő hamarabb jut pénzhez és ha a kis zsákokat azonnal visszaküldik, azokat egy évben többször is használhatja.

Postai szállításnál a csomagolási eljárás a következő:

Két munkás tartja a zsákot, a harmadik pedig zabrostával merte a komlót, először egy rostával önt a zsákban és nyitott kézzel a zsák sarkait jól kitömi. Ezután mindig kétrostával tölt a zsákba, azt abban kézzel egyengeti és lenyomkodja. Ha a zsák negyed részig van már rakva, tipródeszkával lenyomkodja és ugyanezt ismétli, ha a zsák félig és háromnegyed résznyire van. Ha a zsák egészen megtelt, lemérendő, hogy a zsákkal együtt 5 kilogrammot nyomjon s ezután a zsák szája erősen bevarrva lesz. A zsákra 5 kilogramm jelzés irandó s a saázi bizományos címével ellátott lap reáfüzendő.

A bizományos címe: I. Schwarzkopf Saáz Böhmen.

Hogy a postán a feladással kevesebb veszteség legyen, minden szállítólevélhez egy árnyilatkozatot kell csatolni és azt hozzáerősítjük. A cimlapra a postán kapható nagy számokat és nagybetűket, a szállítólevélre pedig ugyanezek kisebbített alakját kell reáragasztani.

Egy szállítólevéllel három zsákot lehet postára adni s így három zsák 15 kilogramm komló postai szállítási díja Saázba: $1.80 + 0.12 = 1.92$ koronába, vagyis egy métermázsa komlónak Saázba szállítása csak 12.80 koronába kerül.

A szállítás e mellékelt levelezőlapokon egyesületünkhöz jelentendő be; és pedig;

A sárga levelezőlapon tudatja a termelő, hogy az egész idény alatt vagyis szeptember hó 15-éig körülbelül mennyi korai komlót kíván postán szállítani és ezen célra hány zsákot rendel meg.

A zöld levelezőlap minden postaküldemény feladása után küldendő be, annak megjelölésével, hogy összesen hány zsákban hány kilogramm komló szállított el. A leszámolást a legutolsó küldemény eladása után fogjuk megajteni. A postaköltséget a földadó előre megfizeti, a bizományos pedig 100 kilogrammonként 8% jutalékot kap az értékesítésért.

Felkérjük tehát a T. Gazdatársat, hogy ezen felhívásunkat ismerősei, valamint a hatáskörébe tartozó komlótermelők tudomására hozni, őket a korai komló postai szállításának és egyesületünk közvetítésének előnyeiről felvilágosítani sziveskedjék. Kiváló tisztelettel az »OMGE« komlóértékesítési irodája.

— **Tenyészállatok beszerzése.** A földmivelségi miniszter legutóbb elvi határozatként kimondotta, hogy a legelő közbirtokosságok nem kötelezhetők a közhasználati tenyészapa-állatok beszerzésére, mivel ez a kötelezettség elsősorban mindenkor a községet, mint erkölcsi testületet terheli.

— **A berlini nemzetközi sörárpa- és komló kiállítás rendező bizottság a következő felhívást tette közzé:** A Berlinben f. é. október 10-től 18-ig tartó nemzetközi sörárpa- és komlókiállítás rendeztetik, melyen úgy árpamint komlókereskedelmünk érdekében kívánatos, hogy a magyarországi termelők is, amennyire azt a berlini kiállítás helyi viszonyai megengedik, minél nagyobb számban részt

vegyenek. Ez annyival is inkább könnyen keresztülvihető, mert a Berlinbe küldendő minták szállítási költségeit Budapestig és innen Berlinbe, valamint a kiállítási térdíjat a földmivelségi miniszterium fedezi, tehát a magyar termelőkre, akik még a minta számára külön zsákot is kapnak, a részvételből semmiféle más kiadás nem hármlik, mint az árpa vagy komló átengedése.

A részvétel módzata a következő: komlóból 4 kilogramm, sörárpából 30 kilogramm és még azonkívül árpakalász-mintacsomók is küldendők. Minden minta-zsákba oly kartonlap teendő, melyre a termelésre vonatkozó adatok jegyeztetnek és melyet az OMGE küld a termelőknél, hogyha részvételi szándékukat nálunk bejelentették. Ugyanakkor a termelő egy kérdő-ívet kap, melynek rovatai kitöltendők és az OMGE-hez aláírás után külön borítékban oly levél csatolása mellett küldendők, mely levélből kitűnik, hogy minő jelzés alatt, melyik vasuti állomáson feladva, mikor küldetett a minta.

Ugy az árpamintákat és kalászokat, valamint a komlómintákat sem kénezní vagy másként preparálni, avagy a gabonát kiszemelgetni tilos. Az ilyen mintát Berlinben visszatüsitják. Csúpán erős rostálás van megengedve.

A kérdő-íven feltett kérdésekre a válaszok érthetően és világosan annyival is inkább megadandók, mert ez arra szolgál, hogy külföldi sörgyárosok direkt megismerkedjenek a magyar sörárpa és komlótermelőkkel és ha árpára vagy komlóra van szükségük, közvetlenül a termelőktől vásárolhassák.

A berlini kiállításon Németország részéről arany-, ezüst- és bronz-érmekben adatnak a díjak, ezenkívül pedig még a m. kir. földmivelségi miniszter úr is ad olyan díjakat, melyek Berlinben hazai termelők között osztatnak szét.

A berlini kiállításra árpamintát mindaddig nem kell küldeni, míg az OMGE részéről a termelő, feltéve, hogy a berlini kiállításra való részvételi szándékát egy levelezőlapon már előre tudatta, a minta és kalászcsomó beküldésére fel nem szólított, ez esetben az a 30 kgr. árpaminta és kalászcsomó, mely a berlini kiállításra van fenntartva az általunk küldendő zsákban az OMGE-nek küldendő. A 4 kgr. komlómintát felszólításunk után az általunk küldött zsákban szintén kérjük az OMGE-nek küldeni.

A berlini nemzetközi sörárpa- és komlókiállításra való részvételre azért, mert abból kifolyólag a helyi bizottságra nagy felelősség hármlik, csakis olyan magyar termelőt kérhetünk fel, aki a budapesti orsz. sörárpa- és komlókiállításra is részt vesz.

Mivel aránylag kevés hely áll Berlinben rendelkezésünkre, kívánatos, hogy a termelők mielőbb tudassák az OMGE-vel azt, hogy a berlini kiállításra is részt óhajtanak venni.

Jelentkezések az OMGE-hez Budapest, IX., Köztelek-utca 8. intézendők. A magunk részéről is kívánatosnak tartjuk, hogy hazarésztünk 40 éves, magas fokra fejlődött komlótermelése, s jobb árpavidékeink minél nagyobb számban jelentkezzenek ezen kiállításra.

— **A magyar gépgyáripár és az OMGE.** Az »Országos Magyar Gazdasági Egyesület« indítatva azon tapasztalatoktól, hogy a magyar gazdaközönség még ma is évente mintegy 13 millió koronát fordít külföldi gépekre és alkatrészekre, részint előítéletből, részint közömbösségből, feliratilag fordult úgy Darányi, mint Apponyi miniszterekhez. Darányi minisztertől a felirat azt kéri, hogy a gazdasági vándortanítók téli előadásaiakon a magyar gépgyáripár érdekeit különösen hangsúlyozzák Apponyi minisztert viszont arra kéri az OMGE, hogy a gazdasági ismétlő iskolák tanítóit arra kötelezze, hogy a hazai gépgyáripár pártolásának szükségességét előadásaiokban fejtsék ki és igyekezzenek odahatni, hogy a népben a hazai gépgyáripár pártolási eszméje gyökeret verjen.

*) Nem magas egy kissé?

— Az országos munkásbetegsegélyző és balesetbiztosító pénztár alapszabályai, melyek néhány módosítással jóváhagyattak, most tettek közzé a Munkásbiztosítási Közlönyben. A leglényegesebb módosítás az, hogy a járulék a hétnek hat napjára számítandó. Tették ezt a 2%-os járulékot fizetők érdekében. Ez a járulékbefizetésnél 3 millió koronával kevesebbet jelent. A másik nevezetes módosítás, hogy a segélyeket kénytelenségből leszállította a munkásbiztosítási hivatal a törvényes legkisebb mértékre. Az alapszabályok különben 8 fejezetben és 217 §-ban tárgyalják az országos pénztár alapvető működését, tartózkodván a segélyezésre és kártalanításra vonatkozó olyan vitás kérdések szabályozásától, a melyeknek tisztázása helyesen csak a gyakorlat során a választott bírósági ítékezésben lesz eszközölhető, valamint mellőzte az alapszabály olyan intézkedéseknek felvételét is, melyek természetük szerint a később megállapítandó ügyviteli szabályok keretébe valók. Az állami biztosítási hivatal rendelkezése szerint az új alapszabály 1908. augusztus hó 1-én lép életbe.

— Baromfi-hizláló tanfolyam. A baromfitenyésztők országos egyesülete tervbevette, hogy legközelebb Gödöllőn, az állami baromfitenyésztési telepen baromfi-hizláló tanfolyamot rendez. Célja az egyesületnek e tanfolyammal az, hogy a baromfitenyésztőkkel az értékesítés legcélszerűbb módjait is megismertesse.

— A bortörvény és bortermelők kartelleje. A zenplénmegyei gazdasági egyesület szőlészeti és borászati szakosztálya hétfőn nagy érdeklődés mellett megtartott ülésén a bortörvénnyel foglalkozott. Thuránysky László elnök felolvasta Szerényi államtitkár táviratát, amelyben sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a bortörvényt a képviselőház nem tárgyalhatta le a nyári szünet előtt. Elhatározták, hogy akciót indítanak a bortörvény gyors letárgyalása érdekében. Kimondták továbbá, hogy a rendkívül bönök ígérkező szüret miatt mozgalmat indítanak az iránt, hogy a gazdákat kartellben egyesítsék, nehogy a bor értéke nagyon leszálljon.

— Dinnye- és őszibarack-kiállítás rendez a m. kir. kertészeti tanintézet igazgatósága augusztus hó 18-tól 24-ig az intézet helyiségében. A kiállításon résztvehet minden magyar termesztő, valamint az állami szakiskolák és telepek. Minden egyes dinnyefajtából 3—3, az őszibarack fajtákból pedig 6—6 darab küldendő be. A legszebb termények jutalmazására mindkét csoportban egy-egy 100 koronás, két-két 50 koronás és két-két 25 koronás díjat tűztek ki. Jelentkezni lehet augusztus hó 5-ig a kertészeti tanintézet igazgatóságánál (Budapest, I. ker., Ménesi-ut 45. szám.)

— Nem halt még meg a viharágyu. A szombathelyi hegyközség Rohrer Ödön dr. elnöklésével tartott rendes évi közgyűlésén élénk vita tárgya volt a földmivelésügyi miniszternek a viharágyu tárgyában érkezett leirata. A miniszter ugyanis közölte, hogy — miután a viharágyuzás gyakorlati haszonnal és sikerrel nem jár — a puskaport ezentúl a kormány kedvezményes áron nem adja. A hegyközség a rendelettel szemben is kérni fogja a kormányt, hogy a pozsonyi tűzérsgőtől a jövőben is kedvezményes áron puskaport kaphasson, miután a tapasztalat azt igazolja, hogy mióta a hegyeken viharágyuk vannak, a hegyterületen nem volt jég, míg a szomszédos Olad községben és a mezőkön minden évben fordul elő nagyobb jégverés.

— Gyapjuaukeciók. Az ideai gyapjuárverések első sorozata letelt. A kiállított 14.727 zsákból elkelt 10.000. A különböző fajtákért a következő árakat fizették: Merino-posztó, melegmosás, hátmosású 544—610 K., szennyes 120—172 K. Finom szövet hátmosású 412—490 K., középfinom szövet 332—385 K., közepes szövet 272—330 K., szennyes 100—142 K. Finom fésűs hidegmosás, hátmosású

282—436 K., szennyes 140—160 K. Közepes fésűs 240—310 K., alárendelt és hibás fésűs 160—232 K., szennyes 90—140 K. Cigája és racka hátmosású 150—174 K., szennyes 92—162 K.

— Elvi jelentőségű határozat terményhamisítási ügyben. A m. kir. földmivelésügyi miniszter egy felmerült terményhamisítási ügyben kimondotta, hogy terményhamisítási kihágás esetében az 1895. évi XLI. t. c. 3. §-ának b) pontja alapján az büntetendő, aki a hamisításra alkalmas anyagot, míg c) pontja alapján az büntetendő, aki a már a hamisított anyagot hozta forgalomba. Az ilyen kihágási ügyeknél pedig, orvos vegyvizsgálatot végezni e törvény szerint hivatva nincs, az általa teljesített vegyvizsgálat csak előzetes (ellenőrző) vizsgálatnak tekintendő s költségei csak mint eljárás költségei állapíthatók meg.

— Az amerikai mezőgazdasági viszonyok tanulmányozása. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a múlt évben hosszabb tanulmányutra küldötte ki Szandner Henrik gazdát, az amerikai gazdasági viszonyok, főleg pedig a gépgazdálkodás tanulmányozása céljából. A kiküldött időnként beszámol szerzett tapasztalatairól, legutóbbi jelentésében pedig az egyesült Államok Coloradó államának cukorrépatermesztéséről számol be részletesen. A jelentést az egyesület hivatalos lapja közli.

— Németország fogyasztási szövetkezeteinek bevásárlási központja most tette közzé a múlt esztendő üzleti eredményéről beszámoló évi jelentését. E szerint a múlt esztendei forgalom kitett közel 60 millió márkát, 13,3 millióval többet, mint 1906-ban. A főleg több, mint másfélmillió márka, ebből tiszta nyereség félmillió márka. Az alaptőke 875,307 márka.

— Mellékletünk. Olvasóink mai számukhoz csatolva veszik *Dunkey Fiverek* cs. és kir. udvari fényképészek körlevelét, melyet szíves figyelmébe ajánlunk.

— Filloxerazárlet. Hunyadvármegye szászvárosi járásába tartozó Felkenyér községe szőlőiben a filloxera jelenléte megállapítván, nevezett község határa a földmivelésügyi miniszter 51198/908. számú rendeletével zár alá helyeztetett.

— Visszavándorlás. A Cunard magyar-amerikai vonal Carpathia gőzöse a múlt csütörtökön kétszázhatvan magyar visszavándorlóval New Yorkból elindult Fiume felé.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA.

Magyar Jelzálog Hitelbank

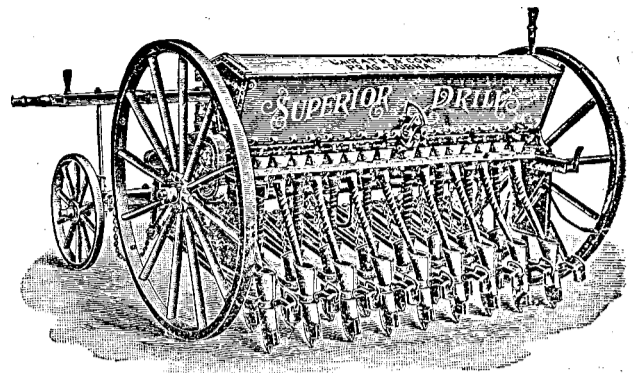
képviselőse

Kolozsvárt, Jókai-utca 2. sz. alatt (gr. Rhédey-ház I. e.)

Az intézet alaptőkéje 40 millió korona záloglevélkölcsonöket

nyújt földbirtokra és nagyobb városokban fekvő házakra 4%-os és 4½%-os záloglevelekben.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az „Erdélyi Gazdasági Egylet” bizalmi férffal adnak véleményt. 1001

Superior Sorvetőgépek

— !!! Legjobb tolókerékrendszer !!!
 —!!! Tessék közelebbi leírást kerni !!!
 Finom-, szántás-, csukló- és rétboronák.
 Egy- és többvasu ekék.
 Háromtagu és egytagu hengerek.
 Triőrök. Mütrágyaszórók.

UMRATH ÉS TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzcséplőkészletek 12 HP.-ig — Ipari mozgonyok 200 HP.-ig.

1801. V.

Mindennemű

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben **FISCHER-féle** és legjutányosabban a zsák és ponyvagyárban Budapest, Nádor-utca 31—33. sz. szerethetők be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10—12 évig. A 25 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmának és viszonteladójának szállítója. Pontos, szolid kiszolgálás. Ponyvakölcsönző intézet. 2072

Árjegyzék, minták ingyen és bérmentve küldetnek.

Eladó

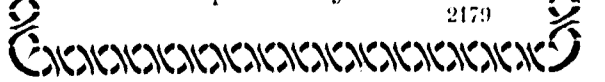
25—30 darab kilencz éven aluli tenyésztésre alkalmas erdélyi magyar fajta

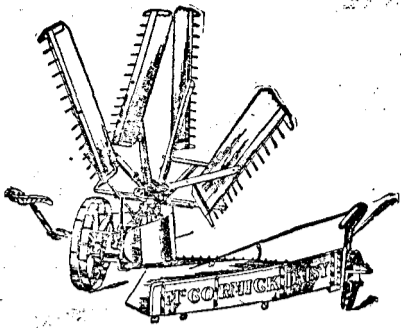
tenyész-tehén

Gróf Wass Béla ömeltősága mezőzáhi tenyészetéből. Ertekezhetni:

Gönczy Mihály intézővel Mezőzáh, Tordaaranyos várm., posta helyett.

2179

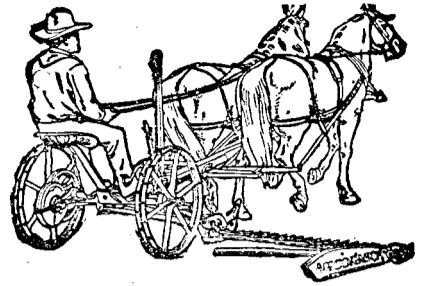

M^c CORMICK

Harvesting Machine Company, Chicagó U. S. A.

Igazgatósága és főraktára:

BUDAPEST, V., Alkotmány-u. 12.

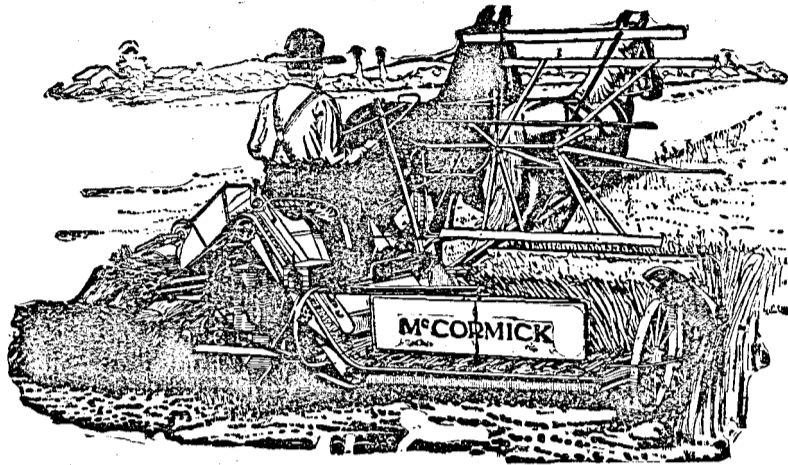

Speczialitások:

Kéveköto-aratógépek 5 és 6 ang. láb metsző szélességgel szállító- és rúd-hordó-készülékkel.

- o Szabadalmazott Kalászemelő.
 - o „Daisy” marokrakó-aratógép
 - o autom. asztal-felhajtókészülékkel.
 - o „New 4” fűkaszalógépek
- 3 1/2, 4 1/2 és 5 ang. láb metsző szélességgel.

Szabadalmazott „Dán” késgerenda, Selyemfű, mohos rétek stb. közönséges késgerendával, csak hiányosan kaszálható takarmány számára.

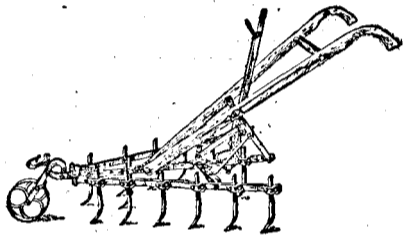
Speczialitások:

„Sidedelivery” kombinált szénagyűjtő és forgatógép.

- o o Aczél-szénagyűjtők. o o
- o o Aczél-szénaforgatók. o o

Aczél-lókapák, tengeri, burgonya, szőlő stb. kapálására.

14 fogas Cultivator, 7 külön gyomláló késsel, tengeri, szőlő, takarmányrépa stb. számára.

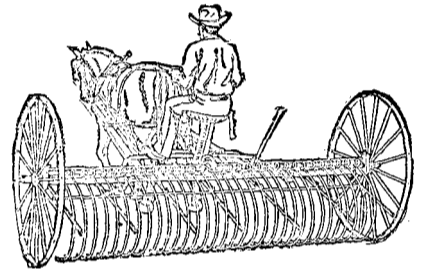

2098

M^c CORMICK aratógépeinek 22 éves példányai

egy magyar gazdaságban még mindig kifogástalan, jó munkát végeznek.

Nagy képes katalogus és árjegyzék kívánságra díjmentesen.

Gazdaságok administratióját,

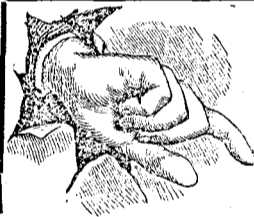
felügyeletét, számadások ellenőrzését, megvizsgálását, birtokok becslését elvállalja és bármely ágában a gazdaságnak szaktanácsal szolgál az erdélyi viszonyokkal teljesen ismerős, huzamos gyakorlatban tapasztalt és elméletileg képzett

intelligens gazda,

akár állandó, akár esetről-esetre való megbízatásokban — megegyezés szerinti honorarium vagy jutalékért.

Teljes megbízhatóságáról a legjobb ajánlatokkal rendelkezik.

Közvetítések e lap kiadóhivatala által. 2178

A címre tessék ügyölni

VALÓ-

di francia különlegességek (óvszerek) csakis F. Bergerand fils leghires ebb párisi gyárostól legelőnyösebben beszerezhetők

Polgár Sándornál

Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 50. sz.

Részletes képes árjegyzék ingyen és hármentve. 2140

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68,
Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatos
Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, löhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecsakavágók, répvágók, kukorizasmorzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytetemes aczél-ékek, 2- és 3-vasu ékek és minden egyéb gazdasági gépek.

Kwizda-féle RESTITUTIONS-FLUID

mosóvíz lovak számára.

1 üveg ára 2 korona 80 fillér. 40 év óta az udvari istállóban, a katonaság és magánosok nagyobb istállóiban használatban van. Nagyobb munkánál elő- és utóerősítőt, erőltetéseknél, inak merevségénél stb. Az illómitásnál kiváló munkára képesíti a lovakat. — Kwizda-féle Restitutions-Fluid szóvédjegy, címke és göngyölés törv. védve.

1900. párisi világkiállítás Grand Prix.

Kwizda-féle szabadalmazott Lábszár-védő Pneumatic-lábszárvédő

2161. I.

gummiból

szürke, fekete, barna és fehér színben és négy nagyságban készíttetnek és pedig a bal és jobb lábak részére, a-b-nél mért terjedelemtől szerint:

1. sz. 20—22 cm. | 3. sz. 24—27 cm.
2. sz. 22—24 cm. | 4. sz. 27—30 cm.

Ára darabonként

szürke
1. sz. Kor. 5.50 | 3. sz. Kor. 6.40
2. sz. Kor. 5.90 | 4. sz. Kor. 7.30

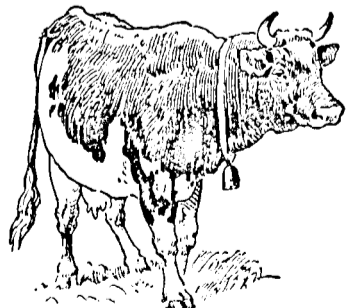
fekete, barna és fehér

1. sz. Kor. 5.50 | 3. sz. Kor. 6.80
2. sz. Kor. 6.40 | 4. sz. Kor. 7.70

Képes árjegyzéket ingyen és hármentve. Főraktár:

KWIZDA JÁNOS FERENC

cs. és kir. osztrák, magyar királyi, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító, kerületi gyógyszerész, Korneuburg, bei WIEN.

KWIZDA-féle Korneuburgi marha-táppor.

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. — 50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejelés fokozására.

1 doboz ára 1 korona 40 fillér.
1/2 doboz 70 fillér.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-nek

Kolozs és több szomszédos megye területére kizárólagosan jogosított képviselőtében a bizalomteljesen hozzám forduló feleknek a lehetőség gyors és költséget kímélő eljárással szerzek

olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket,

konvertálom más intézeti terheket és egyúttal rendezem az elhanyagolt birtok- és teherállapotokat.

Kiváló biztosságu tőkebefektetésül

ajánlom ez intézetnek a főszen is jegyzett adó és egyéb levonásmentes óvadékképes és különösen katonai házasági óvadéku alkalmas 50 év alatti
 :: kisorsolásra rendszeresített ::

„4 és 4 1/2 százalékos zálogleveleit”.

Ezek kaphatók és a szelvények költségmentesen kifizetnek: az intézetnél Nagyszebenben és helyben a Kolozsvári Kereskedelmi Banknál. Mindennemű felvilágosítást díjmentesen és készséggel megad:

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaugynökség
GOMBOS BENŐ Kolozsvár, Malom-utca 16. szám.

A legelőnyösebb módon közvetít mindennemű ingatlan adásvételeket, bérleteket és bármiféle kereskedelmi ügyleteket. 2162

A Hunyadmegyei

Első Gőzeke-Vállalat

elvállal két mozdonyu Fowler-féle gőzeke garniturájával Erdélyben tavaszi és őszi bérszántást, ugyszintén rigolozást.

Szerződés kötés esetén szántató kivánságára jó minőségű kőszénről vállalkozók gondoskodnak illetve évi kötésükből átengednek.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Báró Kemény József, Maros-Németi, u. p. Déva, vagy
Barcsay Andor dr. országgyűlési képviselő,
Budapest, IV. Molnár-utca 11. 1934

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

Álló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.
 Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gázgépek szívó-, világító- és kohó-gázüzem számára.
 Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.
 Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint.
 Hűtőtelepek és jéggyárak.
 Gépberendezések malmok, téglagyárak, olajgyárak és kékfestő-gyárak részére.
 Hidraulikus sajtók különböző nagyságban.
 Borsajtók és szőlőzúzó.

1475

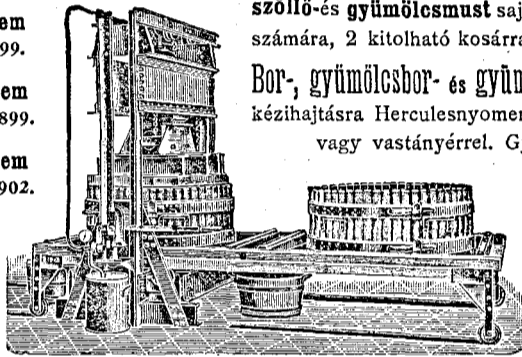
Hydraulikus sajtók

Arany érem
Szeged 1899.

Arany érem
Budapest 1899.

Arany érem
Pozsony 1902.

és sok
egyéb leg-
magasabb
kittünteté-
sekkel

hydraulikus sajtóért.

szőlő- és gyümölcsmust sajtólásra a nagy üzem számára, 2 kitolható kosárral vagy 1 kosárral.

Bor-, gyümölcsbor- és gyümölcsnedv-sajtókat kézihajtásra Herculesnyomó-szerkezettel, fa- vagy vastányérrrel. Gyümölcs- és

szőlő-örlöket,
bogyózógépeket
gyümölcs-
aszaló ké-
szülékeket

gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint különlegességet a legújabb szerkezetben

MAYFARTH PH. és TA.,
BÉCS, II/1 különlegességi gyár gyümölcserőltető gépekben.

2175

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve Megrendelések idejekorán kéretnek,

Őszi trágyázáshoz a

Thomassalakliszt

csillag

helyesen alkalmazva, min-
legelőcsőbb foszforsavas mű-
munkákkal és áraján-

védjeggyel

den növénynek legjobb és
trágyája. — Kivánatra szak-
lattalkészésgesen szolgál

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Andrásy-út 49.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi
vezérképviselője.

Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre!

Minden zsák ólomzárral és tartalomjelzéssel van ellátva.

Eladó vetőgépek,

2132

(Alkalmi eladás!)

11, 13 és 15 sorosak

egészen ujan,

a legjobb gyárból eladók

magas engedménnyel!

Megtekinthetők: Kolozsvárt, Attila-utca 8. sz. a.

Bővebbet: lapunk kiadóhivatalában.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap

Alapítványok a kormány hozzájárulá-
sával 1,970.340.— K.

Tartalékok 764.760.16 „

Összesen: 2,735.104.16 „

1901. évi fölösleg	90.349.— K.
1902. „ „	59.782.26 „
1903. „ „	109.331.73 „
1904. „ „	72.438.43 „
1905. „ „	61.730.60 „
1906. „ „	39.243.65 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

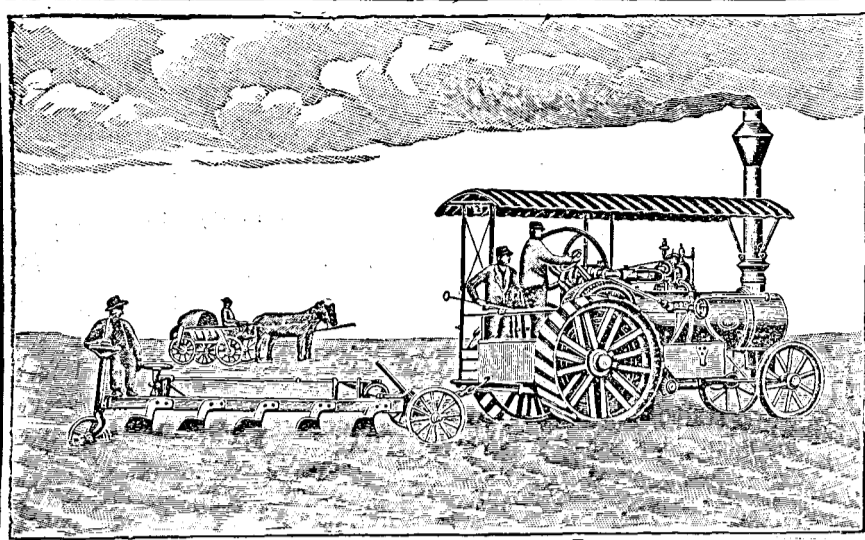
Az üzlet eredményben a biztosított tagok d. arányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből ugy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1018

az igazgatóság.

UJ! Egygéprendszerű gőzzántás UJ! (egy ölet fogó 7 vasu ekével).
 Csekély befektetés. Olcsó üzem. Tökéletes munka.

Referenciák az egész országból (Erdélyből is) kívánatra rendelkezésre állnak.

Egyedüli gyártója:

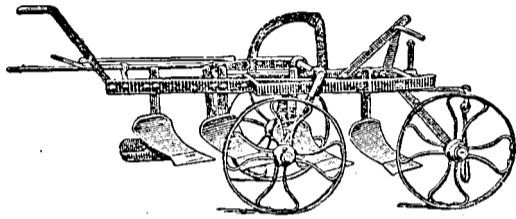
Első Magyar Gazdasági Gépgyár

R.-T.

1908

Budapest, VI. ker., Váci-ut 19.

A tarlóhántás legcélszerűbb eszközei:

Bacher könnyű négybarázdás hántó ekéje,

Bacher könnyű hárombarázdás hántó ekéje,

Johnston tarlóhántó tárcsás boronái.

Legjobb acél anyag, csekély önsúly, kevés vonóerő, ideális munkateljesítés.

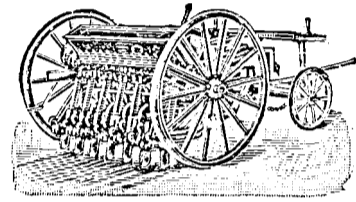
Tessék ajánlatot kérni! Olcsó árak!

BÄCHER RUDOLF speciális eke és talajművelő eszközök gyára.

Vezérképviselet és főraktár:

SZÜCS ZSIGMOND Budapest, VI., Nagymező-utca 68. szám.

Az „eredeti Melichar“-gyártmányu párcs sorszámú **„UNICUM DRILL“** a jelenkor legtökéletesebb sorvetőgépe.

Utólérhetetlenül precíz vetés, hegynek-völgynek teljesen egyforma magelosztás, könnyű és biztos kormányzás, csekély vonóerőszükséglet, szilárd kivitel, elsőrendű anyag, melyeknek ezen sorvetőgép általános kedveltségét köszönheti. Több mint 32.000 db használatban.

Ujabb speciálítások:

MÜTRÁGYASZÓRÓGÉPEK.

MELICHAR FERENC sorvető és műtrágyaszórogépek gyára

Vezérképviselet és főraktár:

SZÜCS ZSIGMOND

Budapest, VI., Nagymező-utca 68. szám.

Szivattyúk és Mérlegek

különleges gyár

Garvenswerke,

Wien, II., Handelsquai No. 130.

Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

BENZINMOTOROK, GŐZLOKOMOBILOK, UTIMOZDONYOK, GŐZCSÉPLŐGÉPEK, ARATÓGÉPEK, „LOSONCZI DRILL“ VETŐGÉPEK, RESICZAI ACZÉLEKÉK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

V., VÁCI-KÖRUT 32.

1438